

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v inozemstvu mesečno Din 15.—. — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5. poštni predal 22, telefon 2326. Čekovni račun št. 14335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaj, vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda Din 0.50

Štev. 61 • Maribor, četrtek, dne 30. maja 1940 • Leto XV

Atomizacija socialnega zavarovanja

Kdo naj odloča o eventualnih reformah?

O reformah in izpremembah socialnega zavarovanja se prej ne more in ne sme sklepati, dokler zavarovanje ne dobi zakonito samoupravo. Zato morajo delavci in nameščenci odklanjati vsakršno odgovornost za reforme in zlasti za atomizacijo ali razcepljenje obstoječih zavodov. Delavci in nameščenci dobro vedo, da se »gospodarski krogi« žé dalje časa bore za rešitev: »olajšanja socialnih bremen«, to je, s tendenco, da se zavarovanje poslabša. V sedanjih vojnih razmerah so gospodarski krogi dobili še v »samoupravi« delavskih zbornic, ki so bile imenovane, ne voljene od delavcev in nameščencev, po koncepciji politične meščanske stranke, ki brenka predvsem na delodajalsko struno, najboljšega zaveznika. Današnje nevoljene samouprave delavske zbornice so postale propagatorji delodajalske iniciative za razcepljenje in drago parcelacijo zavarovanja, ki naj se izvede čimprej, preden bodo mogli o tem vprašanju govoriti in sklepati izvoljeni zastopniki delavcev in nameščencev.

Namen je torej, prikrojiti socialno zavarovanje potrebam nedelavskih in nenamenskih krogov, kar pa v nobenem primeru ne bi ustrezalo direktnim interesom zavarovancem. Pri tem vprašanju je treba misliti na škodo in zmedo, ki bi jo povzročila nesametna reforma. Zaradi tega ni namestu nobena direktno ali indirektno diktirana reforma. Izvolijo naj se najprej zakonite samouprave, ki bodo legalno pripravile potrebne reforme.

Tarifna politika delavstva

Med najvažnejše naloge delavskih svobodnih strokovnih organizacij spada izvajanje kolektivnih tarifnih pogodb med delodajalci in delojemalci. Organizacije vedo, s kakšnimi težavami delavstvo izvaja ugodne tarifne pogodbe, vendar se zavzemajo z vso energijo zanje, ker s tem dosežejo urejene delovne in plačilne razmere v dotični stroki.

Kolektivna pogodba ima zakonit značaj in veže delavce in delodajalce. Prav posebno je pa važno pri sklepanju kolektivnih pogodb, da te obsegajo čimveč podjetij, čim večji teritorij, vso pokrajino, vso državo. Kolektivna pogodba ima šele takrat trdno podlago, kadar je obvezna za vso stroko, za vse delavce in vsa podjetja.

S tem se na eni strani dvigne splošni socialni nivo delavstva, na drugi strani se pa delodajalci ne morejo izgovarjati na podjetja drugod, da delavce umazano plačujejo in konkurirajo njihovim izdelkom.

Pri sklepanju kolektivnih pogodb je važna tudi konjunktura in izgledi, ali ima stroka trajnejšo bodočnost ali pa se razvija le krajšo dobo, je morda celo le sezonska. Vse te stvari prihajajo v polni meri v poštev.

Organizacija, ki se pogaja za kolektivno pogodbo, mora vse te stvari poznati. Poznat mora gospodarstvo in njegove pogoje za razvoj. Poznat mora tudi gospodarske razmere stroke in na realno bazo postaviti svoje zahteve in jih utemeljiti tako stvarno, da delodajalec ali industrija utemeljitvi ne morejo ugovarjati.

Tarifna politika je v delavskem gibanju važna snov, znanost, ki naj bi se ji

Belgijski kralj se je predal Nemcem

Belgijska vlada soglasno odklonila kraljevo kapitulacijo

Najbolj presenetljiv dogodek v tej vojni je kapitulacija belgijskega kralja Leopolda, ki se je izvršila v jutranjih urah dne 28. maja.

Belgijski kralj Leopold je takoj po vpadu Nemcev v Belgijo izdal oklic na narod, v katerem ga je pozval na obrambo domovine in istočasno prevzel vrhovno poveljstvo nad belgijsko armado.

Nemci so v svežem zaletu svojih ogromnih vojnih sil pregazili Belgijo, še predno so zavezniki, na katere se je kralj obrnil za pomoč, utegnili poslati večje kontingente svojih čet napadeni Belgiji na pomoč.

Nemško prodiranje je naglo napredovalo in od vse Belgije je ostala nazadnje nezasedena samo še Flandrija. V Flandriji se je borila belgijska vojska okrog 500.000 mož, ramo ob rami z Angleži in Francozi, ki so se z belgijsko vojsko vred umikali pred Nemci proti morju.

Nemci so med tem presekali zvezo med zavezniško vojsko v Belgiji in ono v Franciji, s tem, da so ob Sommi prodrli do mesta Abeville ob Rokavskem prelivu in potem razširili klinasti prodor v okrog 50 km širok pas na desnem bregu Somme.

Zadnje dni so se vodili ogorčeni boji za presekane tega nemškega pasu. Angleži in Francozi so napadali preko Arrasa na jug v smeri na Amiens, kjer je francoska armada prodirala z istim namenom, da pomaga zavezniški armadi pri Arrasu skozi nemški pas in Nemce zapadno od črte Amiens-Arras obkoli.

V pravilnem spoznavanju položaja so Nemci navalili na skrajnem severozapadnem delu Flandrije preko reke Escaut (Šelde) in ob reki Lys, kjer so držali fronto Belgijci. Tu so se zlasti zadnja dva dni 26. in 27. maja vodili najstrašnejši boji. Namen Nemcev je bil, da s tem oslabe poskuse zajete zavezniške vojske, da se prebije skozi nemški ločilni pas pri Arrasu na Sommo. Računali so, da bodo morali zavezniki izpred Arrasa poslati rezervo na pomoč Belgijcem.

V teh bojih je 27. maja sodelovalo na obeh straneh preko 4000 letal. Spridno dejstvo, da je flandrijsko bojišče razmeroma majhno, se lahko reče, da so letala prekrila sonce na nebu, kot nekdanje puščice vojakov perzijskega kralja Kserksa, ki so napadali Grke pri Termopilah.

Zaveznikom se je že posrečilo, da so zožili nemški ločilni pas od 50 na 12 km in bi bili najbrž v par dneh presekali poslednjo oviro, ki jih je ločila od ostale vojske v Franciji. Toda v tem položaju je prišla vest o kapitulaciji belgijskega kralja Leopolda.

Belgijci v boju z Nemci. Belgijsko uradno poročilo pravi, da so belgijske čete od 10. maja do 25. maja sestrelile 255 nemških letal.

Zedinjene države ameriške pozivajo svoje državljane v Aziji in Afriki, da se vrnejo v Ameriko.

delavske strokovne organizacije prav posebno posvetile.

Dobra tarifna politika bo tudi olajšala sklepanje dobrih kolektivnih pogodb.

Vest o kapitulaciji belgijskega kralja je objavil nemški radio

dne 28. maja ob 10.45 in dodal, da je belgijska armada položila orožje.

Kaj je napotilo belgijskega kralja h kapitulaciji?

O tem se mnogo razpravlja.

položaj na fronti v Flandriji res skrajno resen. V ocenjevanju tega položaja je kralj najbrž prišel do zaključka, da je kapitulacija bolj od smrti na bojnem polju.

Položaj na bojišču po kapitulaciji belgijskega kralja

Francoski ministrski predsednik Reynaud je govoril o položaju, ki je nastal s kapitulacijo belgijskega kralja:

»Belgijska vojska je kapitulirala na ukaz kralja. Francoska in britanska vojska se borita sami na severnem bojišču. Na jugu so francoske divizije, ki drže novo fronto na Sommi in Aisni ter dalje do nedotaknjene Maginotove črte. Na severu je skupina treh zavezniških vojsk: belgijske, angleškega ekspedicijskega zbora ter nekaj francoskih divizij. Tej skupni vojski je poveljeval general Blanchard. Oskrbovali smo jo preko Dunkerquea. Francoske in angleške čete so to pristanišče branile na jugu, belgijske na severu. Po kapitulaciji belgijske vojske je odprta pot nemški armadi v Dunkerque. Pred 18. dnevi se je isti kralj obrnil na nas za pomoč. Odgovorili smo mu na njegov klic takoj po načrtu, ki sta ga zavezniški poveljstvi izdelali v decembru. Kralj Leopold se je delal vse do 10. maja, kakor da pripisuje večjo veljavo našim obljubam, kot pa nemškim. Zdaj je pustil boj, ne da bi bil o tem obvestil z eno samo besedo vojne tovariše. Odpovedal se je boju proti volji svojega naroda in vlade kot zakonite predstavnice tega naroda. Vedeli smo, da bodo prišli temni dnevi in prišli so. Nesreča je vedno delala Francijo veliko. Francija ni nikdar bila bolj enih misli, kakor je danes. Vzdržali

Izjava belgijske vlade: Vojaki odvezani prisega kralju

Belgijski ministrski predsednik Pierlot je objavil v radiu izjavo vlade:

»Odkar se je kralj sporazumel s sovražnikom, ni več v položaju, ki bi mu dopuščal vladanje. Zato so vsi častniki naše vojske, vsi podčastniki in vojaki odvezani prisega svojemu vladarju. Po ustavi je vlada poklicana izvrševati oblast. Ona pa je trdno odločena, da kot edina legitimna predstavnica belgijskega naroda vztraja v svoji borbi proti napadalcu.«

bomo in ker bomo vzdržali, bomo tudi zmagali.«

Nemško vojno poročilo

hvali pametno odločitev belgijskega kralja. Skupaj se je vdalo okrog 400 tisoč do 500 tisoč mož belgijske vojske.

Po zavzetju ozemlja, ki so ga branile belgijske čete, prodirajo Nemci naprej. Njihova letala so napadla Zeebrugge, Nieport, Ostende in Dunkerque. Razen tega so bombardirala tudi ladje v Rokavskem prelivu.

Kaj sedaj?

Gotovo je, da se ostanki francoske in angleške armade, ki so se borili z Belgijci v Flandriji, odrezani od vojske v Franciji, ne bodo mogli več pretolči do reke Somme. Likvidacija flandrijskega bojišča je samo še vprašanje nekaj dni. Mogoče bi bilo samo še eno, da se del flandrijske armade reši na ladjah preko Rokavskega preliva, kakor se je del že rešil iz zavzetega pristanišča Boulogne sur Mer.

Kam bo usmerjen nemški napad?

Po likvidaciji flandrijskega bojišča bo Nemčija v stanju, da poskuša svoj napad na Anglijo.

Možno je pa tudi, da bo poskušala z napadom na Sommi in Aisni v Franciji.

Kaj zahteva Italija?

In na kaj čaka?

Rimski diplomatski krogi menijo, da je prišlo do napetosti med Francijo in Italijo zaradi italijanskih zahtev. Zahteve navajajo v sedmih točkah in so jih sporočili v London.

Italija zahteva svoboden prehod iz Atlantskega oceana v Sredozemsko morje pri Gibraltarju ob mednarodni kontroli; Malta pride tudi pod mednarodno kontrolo; status Dodekaneza se ne izpremeni, Italija hoče enakopravno sodelovati v upravi družbe Sueški kanal; pomorska oborožitev vojnih sil v Sredozemskem morju mora biti enaka; francosko pristanišče Džibuti in abesinsko železnico Džibuti — Adis Abeba mora dobiti Italija proti kompenzaciji v blagu; statut Tunisa in Alžira se mora revidirati. V Italiji ugiba-

jo, kakšna jamstva naj bi dali Anglija in Francija, da bosta po končani vojni te pariške in londonske obljube izpolnili.

Kdaj pojde Italija v vojno?

Splošno se računa, da bo Italija vstopila v vojno po opravljeni žetvi, sredi ali konec junija.

Kitajski uspehi v vojni proti Japoncem

Zadnje čase so Japonci na kitajskih bojiščih v neprestani obrambi pred Kitajci, ki jih napadajo vedno bolj srdito. Vojska, ki jo je ustvarila kitajska vlada Vancingveja »izdajalca«, kakor ga nazivajo Kitajci, prehaja na stran generala Čankajška.

Za svobodo mišljenja in kritike na vseučilišču

Dijaški seminar

Mnogi imajo različno mišljenje o delu dijakov in njihovih ustanov na vseučilišču. Zato smatramo za dolžnost, da objektivno pojasnimo stanje na vseučilišču tako, kakršno je.

Vsi vemo, da naloga vseučilišča ni samo v tem, da pripravlja mlade ljudi za poklic, ki so si ga izbrali, marveč tudi v tem, da s svobodo, ki vlada na njem, nudi mladim dijakom možnost, da na vseučilišču izpopolnijo svoja pojmovanja o nalogah, ki jih čakajo kot javne delavce v raznih poklicih in kot člane družabne skupnosti. Pogoji za izpopolnjevanje dijakov je svoboda mišljenja, neovirano izpovedovanje svojih načel in spoštovanje vsakršnega naziranja. To spoštovanje se izraža v popolni enakopravnosti v ustanovah, dijaških organizacijah na vseučilišču.

Če se ozremo na naše vseučilišče, vidimo to-le: Naši starejši sodrugi pripovedujejo, da so nekdanj bili na vseučilišču res vsi pogoji, ki so omogočali normalni razvoj in izpopolnjevanje dijakov.

Bojni motorni čolni — novo orožje?

Zadnje dni se mnogo govori in piše o nekem novem nemškem orožju na morju. To orožje, za katero se trdi, da je silno nevarno, so neke vrste večji motorni čolni, ki so oboroženi s par lahkiimi topovi in dvema cevmi za spuščanje torpedov ter vozijo na vodi z brzino 100 km na uro. Ti motorni čolni so nevarni velikim ladjam, ker se jim lahko naglo približajo, dočim ladje dosega komaj polovico hitrosti motornih čolnov in niso dovolj okretne, da bi se jim izognile. Vsled njih hitrosti je te motorne čolne tudi težko pogoditi s streli iz topov.

Ni pa res, da so ti motorni čolni kakšen nov izum. Javnost je samo pozabila na nekatere vesti iz prejšnjih let, ki nam kažejo, da so taki mot. čolni že zdavnaj v rabi. Prvi so prišli na idejo uporabe takih motornih čolnov Japonci pred kakšnimi sedmimi leti. Tedaj smo zvedeli, da gre za majhne čolne z enim torpedom, ki z njim upravlja en sam mornar. Ta se približa vojni ladji, jo torpedira in pri tem najbrž tudi sam izgubi življenje.

Ko se je potem na to stvar že pozabilo, so se motorni čolni približno istega sestava, kot jih sedaj uporabljajo Nemci, pojavili v italijanski mornarici. Angleži so v času italijanskega pohoda nad Abesince hoteli nastopiti proti Italiji s silo svojega brodogradstva. Ko pa so njihove ladje priplule v Sredozemsko morje, so opazili, da v italijanskih vodah križari izredno veliko število teh motornih čolnov. Angleška admiraliteta je tedaj spoznala to novo orožje in tudi njegovo nevarnost, pa je potem odsvetovala pomorsko akcijo proti Italiji.

vanje dijakov. Danes po našem mišljenju v veliki meri teh pogojev ni. Večje število dijakov, se zdi, ne pojmuje važnosti svobode besede in kritike na vseučilišču, in to na žalost, prav oni dijaki, ki se izrekajo za liberalna načela. Ti dijaki, kakor da ne bi razumeli, da v vrstah dijakov sme biti kritike. Ti žele, vsiliti svoje mišljenje drugim in smatrajo zaradi tega vsako kritiko za odveč in škodljivo ter jo pobijajo z vsakršnimi pomočki.

Govorimo o gospodarskih in kulturnih ustanovah na vseučilišču. Te ustanove so ustanovljene z namenom, da dvignejo kulturni in gospodarski nivo dijakov na višjo višino in na ta način omogočijo pravičen razvitek in normalne pogoje za delo dijakov. Med tem pa stojte te kulturne in gospodarske ustanove pod nekritičnim pojmovanjem. V vseh društvi delajo ljudje istih naziranj, in oni, ki poizkušajo, da stvari pojmujejo drugače kakor ta skupina, jih neobzirno zavračajo. Zaradi tega se opaža v vsem dijaškem življenju samo en pravec brez kritike in brez popravkov. Kaj se tedaj dogaja? Dijaki, ki prihajajo in žele, da aktivno delajo za dijaške interese, so postavljeni pred alternativo: ali da sprejmejo to nekritično naziranje ali da se desinteresirajo na delu na vseučilišču. Škodljivo je to, kakor ono, ker tako stanje ne vodi k nikakršnemu dobru niti ne koristi dijakom in ne njihovim organizacijam. Zato smatramo mi, da more le omogočanje svobode govora in kritike na vseučilišču privedi do normalizacije razmer na vseučilišču. Ukrepi, ki bi jih bilo treba napraviti, da bi se omogočili ti pogoji, bi bili naslednji: svobodno in neovirano izražanje mišljenja in proporcionalnost volitev v uprave dijaških ustanov.

Samo s takimi ukrepi bo mogoče priti do napredka v delu dijakov in njihovih društev. S tem se bodo napravili tudi boljši in sposobnejši ljudje za delo v društveni skupnosti. Zakaj, vseučilišče mora postati zgled svobode, ki bi morale vladati v vsem javnem življenju. Vseučilišče mora vzgojiti nezlomljive borce za svobodo mišljenja. Na njem se mora formirati tip svobodnega državljanca. To je bistvo vsakega vseučilišča. Dijaška mladost mora te odlike negovati in jih, kadar stopi v javno življenje, presaditi med narod.

»R. N.«

Angleži so nesrečni brez parlamentarne opozicije. Angleži so dobili novo vladu s starim parlamentom. Vse se je izvršilo po tradicijah angleškega parlamenta. V vladi so zastopane vse stranke. Zunaj so ostali le dva disidentna delavske stranke in en komunist. Tega pa Angleži ne razumejo, češ, da spada v vsak parlamentarizem tudi opozicija. Sir Stafford Cripps je prvi opozoril na ta nedostatek in sedaj že ugibljuje novine, če ne bi kazalo, da pošljeta delavska stranka in liberalci nekaj poslancev v opozicijo. Toda to ne diši ne enim ne drugim in je jako malo verjetno, da bi angleški parlament dobil v sedanjih situaciji države parlamentarno opozicijo.

Doma in po svetu

Še o hrvatskih občinskih volitvah. »Hrvatski dnevnik« piše: »Poskusi, da se muslimane odvojijo od Hrvatov in da se jih pridobi za nastop proti HSS, niso uspeli. Pri volitvah se je jasno videlo, koliko se sme računati na neke elemente, ki so bili sicer pod silo prilik prisiljeni, da se formalno izjavijo za sporazum s Hrvati. ... Po težkem porazu, ki so ga doživeli ti elementi, so poskušali, da s falzifikati spravijo javnost v zmoto. Toda prešli so časi, ko je ena stran mogla siliti časopise, da prinašajo njene vesti in prepovedovala, da objavljajo prave rezultate. Volilnih rezultatov ni treba več prinašati na skrivaj, v romanih, niti se časopisom ni treba posluževati kakšnih sličnih trikov, ako hočejo pravilno obvestiti javnost. Sedaj je vsakomur jasno, da je pri Srbih na Hrvatskem prevladal realistični duh in da so se oni v veliki večini opredelili za samostojno demokratsko stranko in na ta način za sodelovanje s Hrvati v okvirju sporazuma z dne 26. avgusta 1939.« Človek res ne ve, komu bi verjel, kajti »Slovenec« piše obratno, češ, da je pri volitvah v srbskih oziroma mešanih krajih zmagala JRZ. Mogoče se bo »Slovenec« kaj oglašil in povedal »Hrvatskem« dnevniku, kako v resnici stoji s to zadevo, ali je predstavnica Srbov na Hrvatskem JRZ, ali pa so Samostalni demokrati, kot to trdi organ dr. Mačka.

Veleseljem v Ljubljani je preložen na nedoločen čas.

Enotna moka. Ministrski svet se bavi z namerami tipizacije moke. Posvetovanja se vrše sedaj v beograjski industrijski zbornici. Industrijska zbornica priznava potrebo štednje z moko. Koliko vrst moke in kakšna bo v prometu, še ne objavljajo.

Socialne prilike v Zagrebu. Na seji občinskega sveta je župan obrazložil tudi socialne prilike v glavnem mestu Hrvatske banovine, rekel je: »Porast cen vsem vrstam življenjskih potrebščin za 30 do 40 odstotkov, znatna nezaposlenost in beda siromašnih slojev prebivalstva, ki stalno narašča, je postavila mestno upravo pred nove naloge, katerim ona ne more biti kos. Edino, kar bo storila na novo je, da bo odprla kuhinjo za 60 ubožcev.«

800 delavcev pri gradnji ceste Sušak—Novi je stopilo v stavko, ker jih je podjetje slabo plačevalo.

Rusija želi več trgovati z Jugoslavijo. V trgovinski pogodbi med Jugoslavijo in Rusijo je bila sklenjena trgovinska pogodba za izmenjavo blaga v znesku 176 milijonov dinarjev. »Neues Wiener Tagblatt« poroča, da Rusija predlaga, da se ta kontingent zviša za en milijon dolarjev, to je približno za polovico.

Anglija bo imenovala novega poslanika v Moskvi, tako je izjavil lord Halifax sovjetskemu poslaniku Majskemu.

Na Grškem se pripravljajo. Grška vlada je odredila pet brezmesnih dni v tednu. Devize čuva za najbolj nujne potrebe države. Vojaštvo je na straži, da prepreči vdor neprijatelja preko meje. Vodi se tudi odločna akcija proti peti koloni. V Atenah so en sam večer aretirali 5 tujcev, pri katerih so našli orožje.

Italija in Egipt. Egipt je na strani Anglije. Te dni je bil italijanski poslanik ponovno pri predsedniku egiptovske vlade Ali Mahepaši.

Znižane ali proste vozovnice po železnici 1937 in 1938. Za dr. Stojadinovićeve vlade je bilo izdanih izredno mnogo brezplačnih in znižanih železniških osebnih vozovnic. V letu 1937 je bilo takih oseb 17 milijonov ali 32,10 odstotkov vseh potnikov. V letu 1938 je to število naraslo na 18 milijonov. Tako poročilo je izdelalo prometno ministrstvo. Povprečno se lahko računa, da je bil s tem železnicam odvzet vsaj 20 do 25 odstotni dohodek in da se s cenimi vozovnicami niso vozili ljudje, vsaj v večini ne, ki ne bi bili mogli plačati voznine, kor jo plačujejo navadni zemljani.

Novi tovorni listi bodo dani v promet s 1. junijem.

Koliko bi znašala nabava najnujnejših življenjskih potrebščin za en mesec za mesto Zagreb? Izračunali so, da bi po uredbi za nabavo rezervne hrane za prebivalstvo mesta Zagreb potrebovali nič manj kot 80 milijonov dinarjev in še tedaj bi bile te zaloge komaj za en mesec dni.

Saniranje financ hrvatskih mest. Na seji novoimenovanega občinskega sveta v Zagrebu je imel župan Mato Starčević daljši govor, v katerem je med drugim tudi dejal, da dokler ne bo izšla uredba o sanaciji financ hrvatskih mest, zagrebški občinski odbor ne more sestaviti pravičnega proračuna, niti pristopiti h konsolidaciji visokih dolgov, ki jih ima mesto danes 57 milijonov dinarjev.

Škoda vsled poplav v Novem Sadu in okolici znaša 36 milijonov dinarjev. V predmestju Adamcićevo je porušeni 705 hiš, 299 pa je poškodovanih.

Nova tekstilna tvornica v Zemunu. Minister trgovine je dovolil ustanovitev nove tekstilne tvornice v Zemunu. Obratna glavica delniške družbe znaša 4 milijone dinarjev. Delničarji so Beograđani.

Kdo bo postal predsednik romunske orožne tovarne? Brat maršala Goeringa, ki je upravnik škodovih tvornic na Češkem, pride v Bukarešto v gospodarskih stvareh. Neromunski krogi zahtevajo, da bi postal predsednik romunske družbe Karells, ki je nekaka podružnica škodovih tvornic.

Sportne prireditve v Soliji na čast vodji nemškega sporta. Vodja nemškega sporta von Tschammer je bil 26. maja v Soliji, kjer so njemu na čast priredili nastop sportnih organizacij. Nemški in bolgarski nogometaši so igrali nogomet in so zmagali Nemci s 3:0. Von Tschammer je pri tej priliki tudi govoril in dejal, da je imela Nemčija že leta 1933 160.000 sportnih ustanov in 42.000 sportnih igrališč.

Vojna in borze. Vojna je čas za najneverjetnejše borzne spekulacije. Na borzah v Zedinjenih državah so padli tečaji vrednostnih papirjev v času od 10. do 25. maja tako občutno, da znaša zguba, ki so jo pri tem utrpeli lastniki vrednostnih papirjev 30 milijard dolarjev.

70 odstotkov vsega zlata se že nahaja v Zedinjenih državah. Vrednost tega zlata je okoli 20 milijard dolarjev ali okoli 1.100 milijard dinarjev.

V Čileu ne vedo kam z bakrom. Čuje se nekoliko čudno, res pa je, da je v tej južnoamer. državi sredi vojne nastala kriza v rudnikih bakra. Baker je neobhodno potrebna ruda za izdelovanje topov. V Čileu pridelajo vsako leto okrog 500.000 ton bakra. Glavni odjemalec je bila Anglija, ki je pa sedaj dobila druga tržišča. Zato v Čileu sedaj ne vedo kam s bakrom.

Dve tretjini motornih vozil na Danskem izven obrata. Na Danskem je 163.000 motornih vozil. Vsled pomanjkanja bencina jih je v obratu samo še okrog 50.000, pa še ti dobe le neznatne količine bencina na razpolago.

Zane Grey:

Mož iz gozda

Helen je čutila, kako se je vse njeno telo zdrznilo, — kri ji je zaplala po žilah. A svoj zunanji izgled je mogla presojati le, po jedkem smehljanju ranjenca, ki jo je opazoval s svojim ostrim, pronicavim pogledom.

»Draga prijateljica, vse se lahko zgodi«, je rekel. »Vendar upajmo, da ne bo najhujše.«

Roy je že pričel kazati znake slabosti in Helen se je takoj dvignila; rekla je, da je pač najboljša, če ga ona in Bo zdaj zapustita, da pa ga bosta prihodnje dni spet obiskali. Poklicala je v sobo Carmichaela in Mrs. Cassovo in po nekaj kratkih pripombah je bil obisk zaključen. Carmichael se je še obotavljal na pragu.

»Ho, po koncu glavo, stari mormonec!« je zaklical.

»Sam glej, da boš nosil po koncu glavo, ti stari samec!« ga je usekal Roy z nepotrebno močnim glasom. »Mar ne najdeš dovolj poguma, da bi uredil zadevo z Bo?«

Carmichael je izginil med vrati, kakor da bi ga bil kdo z ostrogami podrezal. V obraz je bil rdeč ko kuhan rak, ko je odvezoval konje in med vožnjo domov je molčal. Doma je razpregel in stopil za dekletoma v hišo. Držal se je še vedno mrko, čeprav ne več teko neprijazno in zbežnost ga je minila.

»Ste zvedeli, kdo je Roya ustrelil?« je Helen kar naravnost vprašal.

»Da. A obljubiti sem morala Royu, da tega ne bom nikomur povedala,« je nervozno odgovorila Helen. Umaknila je oči njegovemu vprašujočemu po-

111

gledu, v bojazni pred njegovim vprašanjem.

»Je bil oni — Riggs?«

»Las Vegas, ne izprašujte me. Svoje besede ne maram prelomiti.«

Šel je k oknu in je zrl nekaj časa ven in ko se je potem obrnil k Bo, je napravljaj vtis močnega, ponosnega in energičnega moža, ki vlada nad vsemi svojimi strastmi.

»Bo, me hočete poslušati, — če vam prisežem, da vam bom govoril resnico, — kakor je jaz razumem?«

»I seveda«, je rekla Bo in hipna rdečica ji je pokrila lica.

»RoY ne mara da bi jaz zvedel, ker hoče tistega falota sam dobiti v roke. Jaz pa hočem zanj zvedeti, ker hočem njegovemu rokovanjstvu napraviti konec, predno nam bo mogel s svojimi pajdaši zaigrati spet kako podobno lopovščino. To so Royevi razlogi in tudi moji. Zato vas prosim, da mi poveste resnico.«

»Ali Tom, — saj tega prav za prav ne vem«, je odvrnila Bo obotavljaje se.

»Ste tudi vi Royu obljubili, da boste molčali?«

»Ne.«

»Ali morda vaši sestri?«

»Ne, nobenemu.«

»No, potem pa mi Vi povejte. Hočem, da mi vsaj v tej stvari zaupate. Pa ne morda zato, ker vas ljubim in sem se nekoč udajal neumestnim sanjam, da vam je morda kaj do mene —.«

»O, Tom!« je jecljala Bo.

»Poslušajte me. Hočem, da mi zaupate, ker vem, kaj je najbolje. Ne bi se lagal, tudi ne bi govoril, česar ne bi za gotovo vedel. Prisežem, da me bo Dale pri tem podpiral. Ali on bi mogel biti tukaj šele čez nekaj dni. Mi pa moramo to drhal pognati k vragu.

To bi vi morali uvideti. Upam, da ste običaje zapada dovolj hitro spoznali. Večjega poklona bi vam ne mogel napraviti, Bo Raynerjeva... No, mi hočete povedati?«

»Da«, odvrne Bo in oči so se ji zaiskrile.

»O, Bo, — prosim, ne — prosim, ne povej. Počakaj še!« je prosila Helen.

»Bo, — to se tiče samo naju dveh«, je rekel Carmichael.

»Tom, hočem vam povedati«, je šepetala Bo. »Bil je ničvreden, zahrbtn potepuh... Roya so obkolili — in iz-za Beasleyevega hrbta ga je ustrelil — tisti Riggs!«

DEVETNAJSTO POGlavJE.

Spomin na žensko je uničil Miltu Daleju mir, je njegovo filozofijo zamozadovoljne, samotne sreče v nedostopni divjini popolnoma razbil in ga prisilil, da je stopil pred svojo dušo in usodo svojega življenja iz oči v oči nasproti.

Ko je spoznal svoj poraz, da stvari niso takšne kakor se zde, da mu prihod pomladi ni prinesel nobenega veselja, da je v svojem svobodnem, skoraj indijanskem razmerju do življenja ostal slep, tedaj je zapadel nekemu nejasnemu čudnemu stanju, neki pobitosti, žalosti, ki je bila globoka kakor tišina njegovega domovanja. Dale je razmišljal: čim močnejša je kaka žival, čim bolj je razdražljiva, čim višja je njena inteligenca, tem bolj občutno trpi pod nasiljem in radi prejetih ran. Sam sebe se je smatral za žival višje vrste, ki je njena najvišja fizična potreba udejstvovanje; zdaj pa je v njem vsak nagib k udejstvovanju ugasnil. Postal je mlahav. Ni se mu ljubilo niti ganiti se. Svoje vedno manjše dolžnosti je izvrševal le z velikim naporom.

Iz naših krajev

CELJE

Pogajanja za zboljšanje kolektivne pogodbe cinkarniškega delavstva,

ki so se vršila pretekli ponedeljek, dne 27. t. m. se bodo nadaljevala dne 17. junija t. l. Delavstvo je zahtevalo v skupnem 35 odst. poviška, t. j. 25 odst. draginskih doklad in 10 odst. na temeljne mezde. Podjetje je pristalo ponovno na 10 odst. povišanje draginskih doklad, tako da bi skupno s svoječasnim 15 odst. poviškom znašale odslej draginske doklade 25 odst. Razgovori so potekali zelo ugodno in obstoja možnost, da bo pri prihodnji razpravi ugodno tudi zahtevi po 10 odst. zvišanju temeljnih mezd. Pri pogajanjih so sodelovali vsi delavski obratni zaupniki in Savez metalških radnika Jugoslavije, oblastni odbor v Ljubljani po svojem zastopniku.

Stavka stavbinskih delavcev v Ljubljani in Mariboru je rodila tudi med celjskim gradbenim delavstvom precejšnjo debato, saj se marsikateri zaveda, da se bje boj, pri katerem bi moral vsak prizadeti sodelovati. Iz podjetniških krogov pa smo slišali, da se pri nas sploh skoro nič ne gradi, kar je žal delno tudi res. Čudimo se le, zakaj so potem tudi celjska gradbena podjetja po svojem zastopstvu zapustila pogajanja in odklonila sklenitev kolektivne pogodbe. Gradbenemu delavstvu pripočnemo, da si zgradi močno svobodno strokovno organizacijo, potem katere bo možno doseči pravice, ki bodo napisane in podpisane.

Nehajte vendar z intrigami! V zvezi s tožbami odpuščenih delavcev proti tv. Westen d. d. se širijo govorice, češ, da so se tožniki pritožili v Beograd proti svojim zastopnikom, katere jim je določilo sodišče. Prizadeti delavci so nam poslali pismo izjavo s podpisani prošnjo, da v njihovem imenu te vesti demantiramo, ker so popolnoma neutemeljene in imajo sigurno tendenčno ozadje, da bi škodovala nadaljnjemu dobremu poteku odškodninskih tožb. Tožniki so imeli priliko, da so se sami prericali o določenih pravnih zastopnikih, da so že dosedaj ukrenili vse potrebno v njihovo korist, vsled česar obsojajo takšne intrige.

Odškodninska razprava odpuščenih delavcev proti tv. Westen d. d. se bo vršila v petek, dne 31. maja t. l. ob 9. uri na okrožnem sodišču. K razpravi je povabljen mnogo novih prič. Za končni izid razprave vlada v Celju in okolici veliko zanimanje.

Zahtevamo poročilo o poslovanju z našim denarjem. Delavska knjižnica v Celju, ki je bila ustanovljena na zahtevo članstva svobodnih strokovnih organizacij in se je vzdrževala z lastnimi dohodki, je pod silo razmer prešla v upravo D. Z. S. prevzemom knjižnice se je D. Z. obremenilo za lene tisočake. Knjižnica vodi sedaj neka tainica Z. Z. D. proti odškodnini din 5 od ure. Ker je 99 odst. čitateljev izstopilo, je razumljivo, zakaj lahko sedaj vidimo od D. Z. plačano knjižničarko med poslovnimi urami gledati skozi okno knjižnice na ulico. Ako je bilo možno priobčiti bilanco o ljubljanski in mariborski knjižnici, zakaj bi to ne bilo mogoče tudi za knjižnico D. Z. v Celju?

LAŠKO

Prošnja železniški direkciji. Potniški vlak št. 516, ki vozi ob 7.23 uri proti Mariboru, je vsak dan od Zidanega mostu dalje nabito poln radi velikega navela dijakov, da ostalo občinstvo čisto stoji do Celja. Uprava naj bi tej garnituri vsaj v Zidanem mostu priklopila nekaj vagonov, ki bi se vračali z garnituro št. 523.

Malo več socialnosti! Iz meke države je bil izgnan v občino Laško nek živčno docela uničen siromak, ki se preživlja z igranjem harmonike po gostilnah. Deležen je seveda grenkih besed, mladina ga na cesti zasmehuje, včasih na ga stražnik tudi zapre v občinski zapor. Če ni za siromaka v občini nobenega zavetišča, naj bi ga uprava oddala vsaj v kak zavod.

Zanimivosti. Vsa laška javnost napeto pričakuje izida nekih tožb malega trgovca Franca Časla, ki jih je naperil proti nekim domačinom radi njegove trgovine. Besedo imajo celjski odvetniki. Nekateri pa so tožili tudi g. Časla, ki je sicer na glasu kot velik poštenjak, imamo pa v Laškem še več zanimivih pravo, še več pa ovadb, ki pa so na srečo skoro vedno neosnovane. Zlasti se z njimi rad bavi nek gospod pod Starim gradom, odnosno na Glavnem trgu. O vseh teh zanimivostih bomo še poročali. — Opazovalci.

RUŠE

»Aga Ruše« v Rušah pri Mariboru, tvornica acetilena in kisika, zviša svojo obratno glavnico od 6 na 8 milijonov dinarjev. Mogoče v svrhu novih investicij, kar bi bilo zelo za pozdraviti.

Književnost

Dr. Anton Debeljak »Tičistan«, je naslov lični knjižici s tridesetimi mičnimi basnmi, ki se zde, kakor da jih je napisal Aezop ali Krilov, tako so duhovite in originalne. Kako bi tudi ne, saj avtor ves svoj prosti čas posveča svojim krilatim prijateljem in drugim živalim v ljubljanskem »Tičistanu« pod zelenim Tivolijem. Avtor, ki se vsestransko književno udejstvuje po raznih slovenskih edicijah, izdričuje v tej knjižici, da ni v zadregi za originalno snov, obenem pa tudi prav mojstrsko obvlada verzifikacijo. Knjižica je namenjena mladini, a s pridom jo bo prečital tudi vsak odrasel. Priložen ji je predgovor z avtorjevo biografijo in sliko, tekst pa krasi in ponazorjuje petnajst zelo uspešnih linorezov umetnostnega slikarja Mirka Bambiča. Knjižico priporočamo; naroča se pri Josipu Jerasu, Ljubljana, Levstikova ul. 19 in stane izvod 20 din.

MARIBOR

Stavka stavbinskih delavcev se nadaljuje

Kakor smo že v zadnji številki poročali, so poleg ljubljanskih stavbincev pričeli stavkati tudi stavbinski delavci v Mariboru, ker se strokovnim organizacijam ni posrečilo najti pravega razumevanja za težnje stavbinskega delavstva pri delodajalcih. V Mariboru je tvrdka inž. arh. Jelenec & inž. Šlajmer minulo soboto prostovoljno zvišala mezdo za 50 par na uro. Večina ostalih stavbenikov pa je plačevala naprej isto mezdo, kakor lansko leto, dasi so se medtem cene življenjskim po-

Tudi sobo- in črkoslikarski ter ličarski pomočniki še vedno stavkajo

Skoro 14 dni se že nahajajo mariborski sobo- in črkoslikarski ter pleskarski pomočniki v stavki, ki so jo zakrivali delodajalci s svojim zadržanjem, ko so sicer podpisali pred pristojno oblastjo pogodbo o povišici mezd, niso pa svojim pomočnikom hoteli izplačati višje mezd v smislu tozadevne pogodbe. Mojstri so v dnevnem časopisu objavili, da ne morejo pristati na zahteve pomočnikov o povišici mezd, ker se težko dobi naročila in se je potreben material podražil za nad 100 odst., zato bi bilo pričakovati, da bi priznali pomočnikom upravičenost njih zahtev, ker so se,

Skrajšanje obratovanja na 3 dni tedensko je radi pomanjkanja surovin uvedla tvrdka Thoma & Comp. Dočim večina tekstilnih tvrdk v Mariboru že doigo časa obratuje v skrajšanem obsegu, je tvrdka Thoma, ki izdeluje svilene izdelke, ves čas obratovala v polnem obsegu. Vprašanje surovin postaja torej z dneva v dan vedno bolj pereče, ker so sedaj pričele surovine primanjkovati tudi v onih obratih, ki niso izključno navezani na uvoz iz tujine in postaja bojazen, da bo polagoma popolnoma zmanjkalo potrebnih surovin za našo industrijo. Posledice omejitve obratovanja zadenejo seveda predvsem delavce, ki žive od dnevnega zaslužka, ki po večini v domača vseh podjetjih že doslej ni zadoščal za primerno preživljanje, kaj šele, da bi si bili mogli delavci kaj prihraniti za težke dneve.

Podražitev nemške marke. Mnogo časa je imela nemška marka v mariborskem prostem trgovskem prometu silno majhno vrednost, ker jo je bilo težko spraviti naprej v promet. Sezonski delavci so jo dostikrat ponujali za par dinarjev, celo po din 4 ali še manj, samo da so dobili za nje kaj denarja, ko so se vračali iz Nemčije. Tudi bolgarski delavci so včasih na povratku kar preplavili kolodvor z markami. Zadnji čas pa je nemške marke po Mariboru zelo težko dobiti in jo plačujejo v takšnem prostem prometu že po din 9.

Mariborčani gradijo v Beogradu novo tovarno. Tukajšnji tekstilni industrijec g. Marko Rosner gradi v Beogradu novo predilnico, ki bo kmalu gotova. Za trgovsko obratovanje te predilnice je osnoval g. Rosner novo delniško družbo »Royal«, v katero je sprejel tudi svojega sorodnika g. Izidorja Obradoviča. Nada se, da je v upravnem svetu te nove tekstilne družbe tudi delničar g. dr. Ivan Jančič, bivši državni tožilec v pokolu v Mariboru ter nekaj Beogradčanov.

Marelice in breskve pozeble. Sedaj se šele kažejo posledice letošnje hude zime po mariborski okolici. Posebno pogled na vinograde je obupen. Marelice in breskve so večinoma pozeble, zlasti v nižjih legah, tudi trta. Vinogradi so radi dolgotrajnega dežja naravnost preraščeni s travo, da bi jo lahko marsikod kar kosili. Komaj v vinogradu kopljejo, je že zopet polno trave. Po dolinah je tudi ostalo sadje pomrznilo, zlasti občutljive jable in slive. Sadno letino pa je uničilo dolgotrajno deževje, ker se je v cvetje vgnezdilo cvetočar. Tudi ostali pridelki na polju kažejo izredno slabo. Vse je v rasti zastalo. So pa kraji, kot n. pr. Sv. Križ nad Mariborom, kjer so hruške neverjetno polne.

Toča je opustošila v Slov. goricah ob priliki neurja minuli ponedeljek mnogo vinogradov in sadnega drevja.

Gledališče mladega rodu v Mariboru je priredilo v nedeljo dopolne otrokom zopet uroco nedolžnega veselja v dvorani »Narodnega doma«. To pot je povabilo na gostovanje »Pavlihin oder« iz Ljubljane, ki ga z redko potpežljivostjo vodi dr. Niko Kuret. Na sporedu te lutkovne predstave so bile tri točke: 1. Pavliha se predstavi zbranimu družbenemu občinstvu s šaljivim nagovorom. 2. Kaznovana trdosrčnost ali Peteršiljkovo mamo rubijo: lutkovna igrlica. 3. Strupena klobasa: zabaven zaključni prizor. To je bil živ-žav v dvorani; kako hitro si je Pavliha osvobodil mlada srca, kako so otroci glasno vzdorovali svojega ljubljence v borbi proti krivici, kako so se zgražali nad oderuhom in policajem. Prav je, da vzgojitelji izbirajo za mladinske predstave take sižeje, ki otroke vzgajajo k dobremu.

Otroški dnevi. V okviru prireditve, ki jih je organiziral krajevni odbor »Jugoslovanske Unije« za zaščito otrok v Mariboru, so se minulo nedeljo vršile razne prireditve. V petek, dne 31. maja bo s pričetkom ob 15. uri v »Narodnem gledališču« predstava »Trnjulčica« za revne otroke tukajšnjih ljudskih in meščanskih šol, ob 20. uri bo slavnostna akademija v »Narodnem gledališču«, v nedeljo, dne 2. junija pa bo ob 11. uri v Mestnem parku koncert malih harmonikarjev in pevski nastop obeh deških meščanskih šol.

Griz-Oset

Izletniška, vinogradniška gestilna, prvovrsna sortirana sladka vina. Znižane cene, dobra topla in mrzla jedila, prenočišča, avtocesta, sončenje, ležalni stoli!

trebščinam silno dvignile. Za stavko se je izreklo 90 odst. vsega delavstva, ki je bilo prisiljeno, da se posluži zadnjega sredstva radi neuvidevnosti in trme večine stavbenikov in njih združenja, ki so ves čas odklanjali mirno rešitev meznega vprašanja stavbinskih delavcev. Stavka je popolna in so po večini povsod delavci takoj zapustili delo, čim so bili obveščeni, da so organizacije proglasile stavko.

kar je vsakomur znano, povišale tudi zelo občutno cene življenjskim potrebščinam. Mojstri pa očitno tega nečejo razumeti in trmasto vztrajajo pri svojem odklonilnem stališču. Iz tega sledi, da tako slikarski in pleskarski mojstri, kakor tudi stavbeniki v tem težkem času mislijo le na svoje koristi in dobiček, svojemu delavstvu pa nečejo dati niti skromne povišice mezd, dasi so delavci vsa zadnja leta garali za naravnost sramotne prejemke. Potrebno je, da si poštena javnost to zadržanje prizadetih podjetnikov dobro zapomni.

Zopet nesreča na glavnem kolodvoru. — V ponedeljek, dne 28. t. m. se je pri premikanju ponesrečil 28 letni Irgolič Franc, ki je bil v svojstvu kretničarja zaposlen na tukajšnjem glavnem kolodvoru. Prišel je med dva odbijaca vagonov in zadobil težke notranje poškodbe. Ponesrečeni se zdravi v tukajšnji sološni bolnišnici.

Koncert v parku bo jutri, v četrtek, dne 30. maja od pol 21. do 22. ure. Igra godba Glasbenega društva žel. del. in uslužb. pod taktirko kapelnika g. M. Schönherja.

Oder učencev in učenk mariborskih ljudskih, meščanskih in srednjih šol bo gostoval v Zagrebu, dne 2. junija v dramskem gledališču z Ribičevo otroško igro »V kraljestvu palčkov«.

Redna mesečna seja odbora podružnice Zveze strojnikov in kurjačev se bo vršila v nedeljo, dne 2. junija ob 9.30 uri v prostorih »Delavske zbornice«, II. nadstr. Pridite vsi! — Odbor.

Občni zbor »Ljudske univerze« se bo vršil danes v sredo, dne 29. t. m. ob 20. uri v predavalnici na Slomškovem trgu.

Prostovoljno v smrt. Pri Sv. Križu nad Mariborom so te dni našli truplo 56 letnega oglarja Matija Škerbineka z veliko rano na vratu. Prvotno so domnevali, da gre za uboj, komisijska pa je ugotovila, da je nesrečni Škerbinek očitno izvršil samomor in sicer v bližini svoje kolibe, ki si jo je zgradil iz drevesne skorje. Verjetno je, da je pokojnik izvršil samomor radi bede, v kateri je živel.

Neznan vlomilec je s ponarejenimi ključi vdrl v lekarno Vaupot na Aleks. c. in odnesel okrog din 600 v gotovini ter precej drugih predmetov v skupnem znesku okoli din 1300.

Tatvina koles. Delavcu Josipu Rauterju iz Studenc je izginilo kolo ev. štev. 2-115.441, delavki Matildi Zebec iz Rogoze pa kolo ev. štev. 2-130.833.

KOPALNE OBLEKE, nogavice, pletenine, (lastni izdelki), perilo, kombinirne, volno, platno, odeje, blago, obleke, predpasnike, rute, čepice itd. najugodnejše pri MARA OSET, Koroska 26 (poleg tržnice). Sprejemno učenca-ko.

15 let rojbe je dobil 35 letni Avgust Korazija doma iz Taborskega Kumna, ki je v okolici Slovenske Bistrice zažgal 39 domačij in napravil prizadeti posestnikom 1.700.000 din škode. Korazija je piroman, človek, ki uživa, kadar vidi, da gori, vendar pa po zakonu odgovarja.

Na 3 leta strogega zopora je mariborski kazenski senat te dni obsodil 26 letnega Jankota Kolednika iz Slov. goric, ki je, kakor navaja obtožnica, v vinjenem stanju z nožem zabodel posestnika Jožefa Potočnika, da je na posledica ubodljaja umrl.

Narodno gledališče. Sreda, dne 29. maja ob 20. uri: »Ples v maskah«. Premiera. Red A. Gostuje gđ. Majdičeva. Četrtek, dne 30. maja ob 20. uri: »Chrisalida«. Red B. Zadnjič.

Lep lokal

v sredini mesta se odda v najem po ugodnih pogojih. Naslov v upravi našega lista.

SELNICA OB DRAVI

Naše higijenske prilike. Novo šolsko poslopje se ni gotovo za vselitev, prav pa je, da se bo deca že enkrat selila iz nezdruživih prostorov v sedanjem šolskem poslopju. Šolsko poslopje je visokoprtilično in enonadstropno. V razredu je 60 do 80 učencev in učenk. Stropi so tako slabi, da odpada omet in ako človek stopi, se vse skupaj maje. Zidovje je vlažno, ker je bila hiša zidana po starim in temelji niso izolirani. Razen tega se je storilo vse mogoče, da je bilo čim več mrokote v zidovju. Pod nadučiteljevim stanovanjem je župnikov listnjak. Listje seveda izpariva mnogo vlage, ki se vsesava v zid. Pred okni nadučiteljevega stanovanja je gnojšče župnikovega hleva, tako da sploh ni mogoče zračiti stanovanja. To gnojšče leži med šolo in župnikovim hlevom, dočim s tretje strani meji na občinsko cesto. Gnojšče je navadna odprta jama, v kateri je vedno polno gnojnice. Kadar jama praznijo in odvažajo gnoj po občinski cesti, je pognojena vsa cesta. Gnojna jama ima odtok kar preko občinske ceste v

Iz Česke

Prva obsodba radi čeških legij. — S sodbo Ljudskega sodnega dvora v Berlinu je bil obsojen Karel Bartáček, rojen v češkem mestu Mezimostí, radi priprave veleizdaje v zvezi s poskusom zločina veleizdajske pomoči z orožjem na robijo 5 let. Bartáček je poskusil vstopiti v Českoslovaško legijo na Francoskem in se v njenih vrstah bojevali proti Nemčiji. Kaj

Dvojezični napisi v Brnu. ČTK poroča, da morajo biti uvedeni v Brnu za promet na cestni železnici odslej naprej dvojezični nemško-češki napisi. Takšni bodo odslej naprej tudi vozni listki, ki pridejo v promet takoj, ko bodo pošli prejšnji samo češki.

Radi draženja rib je bil v Olomoucu obsojen Karl Peček, trgovec z ribami, na 20.000 kron, v slučaju neizterljivosti na 20 dni zopora.

Prški kardinal za rdeči križ. (ČTK). Prški knezoškof in kardinal dr. Kašpar, je izročil protektorju von Neurathu večji znesek v korist vojne pomoči za nemški Rdeči križ.

Radi preložitve praznika Rejnega telesa, je javil knezoškofijski sekretariat v Pragi, da se podeljuje vsem vernikom vseobči dispens od češenja tega praznika, ki je bil preložen na nedeljo, 26. majnika. (ČTK).

Sprejem na sovjetskem konzulatu v Pragi. (ČTK). Novo imenovani sovjetski ruski generalni konzul Kulikov v Pragi je priredil minuli petek recepcijo za praški konzularni zbor. Med gosti je bil italijanski generalni konzul s soprogom, japonski generalni konzul in bolgarski generalni konzul s soprogom. Zastopani je bil tudi zunanji urad rajhovskega protektorja na Češkem in nemška armada. Pozornost in ljubeznivost je zadržala številne goste v dolgotrajni družabni zabavi.

Za narodno pesem. Že ves čas češkega glasbenega maja prinašajo češki listi dan na dan po eno narodno pesem z notami napeva in celim besedilom, da tako čimbolj razširijo med narodom krasne češke narodne pesmi. Tudi češke radiopostaje oddajajo stalno koncerte narodnih pesmi, ki se odlikujejo po posebni milini in nežnosti.

Česka narodna pesmarica. Po vsej Češki se vrši do podrobnosti organiziran »Češki godbeni maj«, pri katerem sodelujejo nešteta pevstva in godbena društva, zbori po deželi in tudi mestih, gledališča, glasbeni zavodi, šole, kratkoma ves češki narod s svojo visoko razvito glasbeno kulturo. Prirejajo koncerte tudi za delovno ljudstvo, radio prenaša glasbene prireditve iz Prage in podeželja, skoro vsak dan meseca majnika se češki narod izživlja v svojih narodni in umetniški glasbi. Sodelujejo največji umetniki, pa tudi pisatelji in pesniki, ki imajo govore in predavanja ob otvoritvi. Založba Melantrich pa je izdala tudi ogromno »Česko narodno pesmarico«. »Česky narodni spevník«, ki vsebuje okrog 5.000 čeških pesmi. Po mesecu češke knjige in češke umetnosti, je češki godbeni maj največja kulturna prireditev Čehov pod novimi razmerami.

Berlinsko gledališče v Pragi. Minuli terek so začela gostovanja berlinskega gledališča »Volksbühne« v praškem Stanovskem gledališču. Igrali so Bogovičovo dramo »Srce v burji«.

Naročniki, uvažujte!

S trikratnim izhajanjem »Delavske Politike« je nastalo tudi mnogo več dela za upravo, ki ga je že doslej le s težavo zmagovala. Seveda so znatno narasli tudi stroški, kateri se bodo morali kriti z naročnino, dasi ni bila povišana in znaša tudi sedaj le din 10.— mesečno! Velik uspeh akcije, ki smo jo izvedli je baš v tem, da prejemajo odslej naročniki za dosedanja naročnino štiri številke lista več na mesec. Uprava zato upravičeno pričakuje, da bodo vsi naročniki to uvaževali in redno vsak mesec vnaprej poravnali naročnino brez posebnega poziva, s čimer bo znatno olajšano delo uprave in poverjenikom! Vsak opomin, ki ga mora uprava poslati zamudniku pa pomeni tudi nov in nepotreben izdatek. Prosimo, da vsi prizadeti to uvažujejo, da jim ne bomo prisiljeni prekiniti rednega dostavljanja »Delavske Politike«. Ako bi kdo pomotoma ne prejel poštno položnice, naj si jo kupi za 25 para pri poštnem uradu. Na tako položnico je treba napisati razen zneska in odpošiljatelja tudi še: »Delavska Politika«, Maribor, čekovni račun 14.335.

Japonsko prosvetno odposlanstvo v Rimu. V Rimu je bilo 25. maja veliko slavlje, združeno s sportnimi prireditvami. Nastopilo je 7.000 dijakov. Ob koncu prireditve so razkrili transparente z napisi: »Mi hočemo korakati! Mi hočemo vojno!« Nato so začeli streljati topovi in strojnice. Prireditvam je prisostvoval tudi Mussolini, ki so mu priredili navdušene ovacije; sportniki so mu klicali: »Popelji nas!«

Orient-ekspres zopet vozi na progi Milano-Lausanne v Švici.

Gigli izžvižgan. Dne 28. maja zvečer je pel v gledališču v Firenzi svetovnoznani italijanski operni tenorist Gigli v operi »Traviata«. Ko je začel peti, so ga poslušalci izžvižgali. Gigli je pel dalje, naka se je hrup polegel in mu je del avditorija priredil ovacije. Ne ve se še, kakšno je ozadje teh demonstracij proti Gigliju.

cestni jarek.

*** Mi pa imamo leta in leta tako gnojno jamo tik šolskega poslopja. V poletnem času je tod tak smrad, da ne sme nihče odpreti oken, niti nadučitelj v svojem stanovanju, niti v šolskih sobah. V okolici so celi roji muh. Taka je naša šola. In v tej šoli so morali vzdržati otroci, v prtiliču nadučitelj in v zgornjih prostirih tudi učiteljice. V kletnih prostorih pa je bilo razen listnjaka še mežnarjevo stanovanje in drvarnica. Zadnja leta se toliko govori o asanaciji slovenski vasi. Gospodje, pridite sem in pogledajte si te naše razmere, pa boste videli, kje je treba najprvo začeti asanirati.

Novi predpisi za gostinske uslužbence

Strokovna usposobljenost, napitnina in minimalne mezde pomožnega osebja v gostinskih obratih

1. Strokovna usposobljenost uslužbenstva

Zuredbo ministra za trgovino in industrijo, ki je stopila v veljavo 20. maja 1937, so dobili bani pravico določati turistične kraje in večja mesta v svojem območju, v katerih mora imeti tisti pomožna osebja, vendar pa le ono, ki ima z gosti neposreden stik, posebno izobrazbo. Ta izobrazba ni potrebna v vseh gostinskih obratih, temveč le v večjih obratih, t. j. v hotelih, restavracijah, gostiščih (to so obrati, v katerih se oddajajo sobe za goste, ki so opremljene in urejene na bolj enostaven način), kavarnah in penzijah (to so obrati, kjer se oddajajo opremljene sobe s popolno oskrbo samo stalnim gostom na daljši čas). Kot najosnovnejša izobrazba se po tej uredbi zahteva dovršena osnovna šola vsaj 4 razredov. Plačilni natakariji pa morajo imeti v restavracijah, kavarnah in penzijah vsaj 2 razreda meščanske, srednje ali tej enake strokovne šole ali strokovno gostinsko šolo. Hotelski upravitelji morajo imeti vsaj popolno meščansko šolo ali 4 razrede srednje odnosno tej enake strokovne šole. Za osebje, ki nima neposrednega stika z gosti, zadostuje navedena izobrazba; če pa ima z gosti neposredne stike, pa mora to osebje imeti še vsaj 2 leti praktičnega dela. Uslužbenici, ki z uspehom dovrše hotelirsko šolo, ne potrebujejo take prakse. Šolarice v hotelih, gostiščih in penzijah morajo izkazati da so dovršile gospodinjstvo šolo ali bile vsaj 2 leti v kakem večjem zasebnem gospodinjstvu. Plačilni natakariji in natakariji morajo še izkazati, da so v času 2 letne zaposlitve obiskovali strokovno gostinsko šolo ali vsaj strokovno nadaljevalno šolo. Sluge v gostinskih podjetjih in učenci ne potrebujejo izkaza o strokovni usposobljenosti, imeti pa morajo 4-razredne osnovne šole; pri tem je zanje vseeno, ali imajo z gosti neposreden stik, ali ne. Po tej uredbi določena strokovna izobrazba se ne zahteva od tistega pomožnega osebja, ki je bilo na dan 11. maja 1937 že zaposleno v obratu kot kvalificirano, ako je bilo kot tako zaposleno nepretrgoma vsaj 6 mesecev, ako pa ni bilo zaposleno vseh 6 mesecev pa je moralo napraviti poseben izpit.

Ban Dravske banovine je na podlagi pooblastila v navedeni uredbi določil, ki velja od 1. maja 1938, določil kot turistične kraje in mesta: Ljubljano, Maribor, Celje, Bled, Sv. Janez, Sv. Duh, Ukanca ob Bohinjskem jezeru, Kranjsko goro, Rogaško Slatino, Doberno, Laško, Rimske Toplice, Slatina Radenci. V teh krajih mora gostinsko osebje v hotelih, restavracijah, gostiščih, kavarnah in penzijah imeti strokovno izobrazbo, kot jo zahteva prejšnja navedena uredba.

2. Napitnina

V krajih, katere je določil ban in katere smo navedli pod prejšnjim naslovom, pa je v hotelih, restavracijah, gostiščih in penzijah napitnina odpravljalna. Mesto nje se pobira od gostov posebna nagrada, takozvana obvezna postrežnina, ki pa pritiče le osebi, ki ima z gosti neposreden stik. Višina te obvezne postrežnine se določa po višini računa zapitka in ne sme biti večja od 10 odst. računa zapitka. Višino obvezne postrežnine določa vsak gostinski podjetnik za svoje podjetje sam, vezan pa je v toliko, da ne sme določiti te postrežnine preko 10 odst.

V preje navedenih krajih lahko lastniki kavarn in gostiln določijo tudi za svoje obrate, da se pobira obvezna postrežnina mesto napitnine. O tem pa odločajo izključno samo oni in sicer določajo pri tem, ali naj se postrežnina uvede ali ne in ako se uvede, kako visoka naj bo; tudi v tem primeru ne sme znašati obvezna postrežnina preko 10 odst.

V podjetjih, kjer je napitnina odpravljalna in uvedena obvezna postrežnina, je prepovedano pomožnemu osebju, ki ima neposreden stik z gosti, da bi sprejemalo še napitnino in se tak uslužbenec v primeru, da napitnino sprejme, kaznuje z globo od 50 do 6000 din po policiji, odnosno sresnem načelstvu.

Obvezna postrežnina je določena le za tisto pomožno osebje, ki ima neposreden stik z gosti. Uredba tudi točno določa, kdo ima vsled tega pravico na znesek, katere prejme podjetnik na obvezni postrežnini. Obvezna postrežnina se razdeli v hotelih med: vratarje, sobarice, sluge, lift-boje, tekače in učence; v restavracijah med: plačilne natakarije, revirne in ostale natakarije ter učence; v penzijah med: vratarje, sobarice, sluge, lift-boje, tekače, plačilne, revirne in ostale natakarije, raznašalce peciva in učence; v gostilnah med: plačilne, revirne in ostale natakarije ter učence; v gostilnah, ki oddajajo tudi opremljene sobe, med: plačilne, revirne in ostale natakarije, vratarje, sobarice, sluge in učence.

3. Minimalne mezde

Po preje navedeni uredbi velja za uslužbenstvo v gostinskih podjetjih glede delovnega časa in odmora zakon o zaščiti delavcev. V po banu določenih krajih, v hotelih, restavracijah, gostiščih, kavarnah in penzijah mora gostinski podjetnik izdelati za svoje uslužbenstvo »poslovni red« in ga tako izobesiti, da ga vsak uslužbenec lahko kontrolira. Ako tega ne izvrši, ga kaznuje občupravna oblast prve stopnje, to so policijske oblasti in sreska načelstva, s kaznjajo od 50 do 6000 din. Ta poslovni red je za uslužbenstvo velike važnosti, ker z njim lahko uslužbenec ugotavlja

dolžino svojega delovnika in odmora ter vedno, kdaj lahko počiva, v slučaju zlorabe po podjetniku pa s poslovnim redom na lahek, a učinkovit način dokazuje pred sodiščem delovni čas. Vsled tega naj vsak uslužbenec v podjetju, v katerem je ta poslovni red obvezen, stori primerne korake, da bo njegov delodajalec ta poslovni red imel.

Leta 1937 so se določile za Slovenijo minimalne mezde za ne kvalificirano delavstvo; pri tem je bilo izrecno določeno, da te minimalne mezde ne veljajo za pomožno osebje v gostinskih podjetjih. Tako je dobilo uslužbenstvo v gostinskih podjetjih svoje minimalne mezde šele sedaj, ko je ban s posebno odredbo, ki je stopila v veljavo 4. maja t. l., to določil.

Višina minimalnih mezd ni za vse gostinsko uslužbenstvo enako določena; ozira se na to, ali je pomožno osebje kvalificirano ali ni, ozira se nadalje na kraj, v katerem se gostinsko podjetje nahaja in končno na vrsto obrata. Kot kvalificirano pomožno osebje smatra odredba v prvi vrsti ono, ki mora imeti strokovno izobrazbo, kot smo jo navedli ob začetku; vendar pa je krog tistega uslužbenstva še razširjen na one, ki nimajo strokovne izobrazbe, a so opravili poseben izpit, ter na one, ki imajo poleg izpita vsaj 4 leta zaposlitve pri kvalificiranih delih v gostinskih podjetjih; kot kvalificirana dela pa se smatrajo ona, katera opravljajo upravitelji hotelov, plačilni natakariji, portirji v hotelih, kuharji in slaščičarji. Vse ostalo pomožno osebje spada v kategorijo ne kvalificiranega pomožnega osebja.

Odredba razlikuje dve skupini krajev. V prvo skupino spadajo: Ljubljana, Maribor, Celje, Bled, Rogaška Slatina, Slatina Radenci, Rimske Toplice, Doberna, Bohinjsko jezero, gozd Martuljek, Laško in Kranjska gora. Vsi ostali kraji spadajo v drugo skupino krajev.

Odredba razlikuje dve vrsti gostinskih podjetij. Kot podjetja prve kategorije šteje odredba hotela, restavracije, kavarne in penzije, ostala gostinska podjetja pa imenuje odredba podjetja druge kategorije.

Glede na gornje razlikovanje je določena sledeča urna minimalna mezda: za kvalificirano uslužbenstvo v krajih prve skupine din 3.75 (v podjetjih prve kategorije), din 3.25 (v podjetjih druge kategorije); v krajih druge skupine pa po din 3. Minimalna mezda za ne kvalificirano pomožno osebje znaša v krajih prve skupine po din 3 (v podjetjih prve kategorije) in din 2.50 (v podjetjih druge kategorije); v krajih druge skupine pa po din 2.50 na uro.

Minimalna mesečna plača se določa tako, da se minimalna urna mezda pomnoži s številom delovnih ur, torej z 10, ker velja za gostinska podjetja 10 urni delovni čas, in ta dnevna minimalna mezda pomnoži s 25, ker ima mesec 25 delovnih dni. Pomožno osebje, ki prejema od delodajalca hrano, odnosno stanovanje, si mora pustiti vračunati to v plačo in sicer: v podjetjih prve kategorije se računa cela dnevna hrana po din 12, stanovanje po din 3 dnevno; v podjetjih druge kategorije se računa vrednost celodnevne hrane po din 10, stanovanje po din 2 dnevno. Osebe, ki ima pri podjetju dogovorjeno hrano, ima pravico na hrano ne le ob dnevih ko dela, temveč tudi ob delapostnih dnevih. Delodajalec, ki ne daje svojemu osebju hrane za vse dni v mesecu, seveda tudi ne more zahtevati vračunanje hrane v plačo za dni, ob katerih uslužbenec hrane ne daje.

Posebnost odredbe je v tem, da določa, da se napitnina odnosno, kjer ni napitnine, pavšal iz obvezne postrežnine, vračunava v plačo. Delodajalci podjetij, kjer ni obvezne postrežnine, kjer je torej dovoljena napitnina, smejo uslužbenstvu, ki bi napitnino prejelo, na račun napitnine odtegniti četrtno mezdo, ki je določena s to odredbo o minimalnih mezdah. Kjer je napitnina odpravljalna in torej uvedena obvezna postrežnina, se izplačuje uslužbenstvu pavšal po din 250 mesečno, ako dohodek iz obvezne postrežnine ni večji od din 1000 mesečno; ako pa je večji, do din 1250, se izplača pavšal le v taki višini, da doseže obvezna postrežnina in pavšal skupaj din 1250. Lastniki kavarn, v katerih ni obvezne postrežnine, morajo plačati pavšal po din 250 mesečno.

V vsakem slučaju pa morajo uslužbenici gostinskih podjetij ob vračunanju hrane in stanovanja z eventualnim pavšalom za napitnino prejeti vsaj minimalno mezdo po odredbi.

Minimalne mezde po cit. odredbi ne veljajo v vsakem slučaju. Tako ne veljajo za vse pomožno osebje v podjetjih druge kategorije, v krajih druge skupine, za osebje, ki prevzame obratovanje na račun proti odškodnini od iztočene pijače, prodanih jedil itd., za tisto kvalificirano osebje, ki je zaposleno v podjetju v funkciji poslovođe, ter za tiste plačilne natakarije in upravitelje hotelov, ki imajo službeno razmerje urejeno s posebno pogodbo, ki daje osebju večje ugodnosti in boljšo plačo, kot pa to določa odredba.

200.000 nizozemskih vojakov bo odpuščenih iz vojaške službe in sicer vsi, ki so ostali v od Nemcev zasedeni državi.

Inflacija na Danskem. Izredne razmere na Danskem so povzročile naval vlagateljev na banke in ostale denarne zavode. Med tem je izšla uredba, ki ščiti denarne zavode in dovoljuje vlagateljem, da smejo dvigniti tedensko največ do 300 danskih kron.

Roosevelt tretjič predsednik?

Alzaški socialistični dnevnik »Republikaner« piše:

Predsednik Roosevelt se še dosedaj ni izjavil, če bo nastopil kot kandidat pri predsedniških volitvah v novembru. Svetovni politični dogodki vedno po vsej Ameriki močno odmevajo, posebno velja pa še to ob volitvah za predsednika, zato je danes važno, če bo Franklin Roosevelt poskušal doseči to, česar pred njim še ni dosegel nobeden Amerikanec: postati tretjič predsednik Združenih držav Amerike. — Ker volilna propaganda povsod zelo veliko stane, zlasti še pa v Ameriki, je razumljivo, da hočejo eventualni kandidati pri predsedniških volitvah že kmalu izvedeti, če bo Roosevelt kandidiral. Če Roosevelt ne bo kandidat, potem je namreč treba misliti na začetek financiranja volivne kampanje, če pa bo kandidiral, potem veliko kandidatov sploh ne bo skušalo tekmovali z Rooseveltom. Danes namreč v Ameriki ni dvoma, da bi imel Roosevelt pri svoji eventualni kandidaturi kake večje težkoče, Roosevelt je namreč v svoji domovini človek izredne priljubljenosti. Kako priljubljen je, so pokazale nedavne jubilejne prireditve ob 58-letnici njegovega rojstva; čisti dobiček teh prireditev je bil namenjen pobujanju otroških bolezni. Roosevelt ima namreč največje veselje, če lahko sodeluje pri različnih akcijah za pobijanje otroških bolezni, zlasti še takozvane otroške ohromelosti; saj je znano, da sam trpi na posledicah te strašne otroške bolezni in je radi tega po-

habljen. Tisti, ki menijo, da je Roosevelt poln žepa po oblasti in da bi nič raje ne videl kot to, da bi še tretjič prišel v Belo hišo, se zelo motijo. Biti predsednik Združenih držav Severne Amerike, ne pomeni, biti brez dela; predsednik Amerike ni samo figura, je svoj ministrski predsednik, je oblast v pravem pomenu besede.

Stiri leta predsedništva pomeni v današnjih težkih in napetih časih za človeka, ki je telesno pohabljen, izreden napor in neverjetno duševno energijo. Danes je malo Amerikancev, ki mislijo, da bo Roosevelt stopil v zasebno življenje; da se še pa ni končno veljavno odločil, če bo kandidiral, je vzrok v težkem mednarodnem položaju. Čim se bo Roosevelt prepiral - tako menijo odločilni ameriški politični krogi - da ga večina sodržavljancev smatra za pravega moža Bele hiše, ne bo več odlašal s kandidaturom. Nedvomno pa je, da bi večina Amerikancev raje videla na prvem in najodgovornejšem mestu v državi človeka, ki je preizkušen in po vsem svetu spoštovan državnik kot pa kakega neizkušenega novince, ki bi rabil precej časa predno bi spoznal vso klaviaturo mednarodne politike. Edina izjema bi bil morda sedanji zunanji minister Hull, ki ga Roosevelt spoštuje kot izredno sposobnega svojega sodelavca.

Vendar pa ni daleč čas, ko se bo Roosevelt odločil za ali proti svoji kandidaturi. Če se bo odločil, da bo kandidiral, mu je zmagaja z veliko verjetnostjo zagotovljena.

Najnovejše vesti

Narvik zavzet

Angleške in norveške čete so dne 28. maja zavzele Narvik in še neko naselje v bližini mesta. Nemški odpor v narviški okolici je s tem likvidiran.

Angleške in francoske čete se vkravajo na belgijski obali in jih prevažajo v Anglijo.

Ob Sommi držijo Nemci samo še tri postojanke, drtijo Francozi. 27. in 28. maja je bilo sestreljeno 101 nemško letalo.

Angleški parlament in vojna poročila. V angleškem parlamentu je bila 28. maja debata o ministrstvu za informacije. Sklenjeno je bilo, da bo angleška vlada še naprej objavljala do celja točna in stvarna poročila o položaju na bojiščih in doma ter da bo poročevalska služba čim bolj pospešena. Uvedeno pa bo nadzorstvo nad radijskimi prenosi.

Belgijski in kralji. Belgijski poslanik v Washingtonu je objavil sklep vlade, da se bo Belgija borila naprej na strani zaveznikov. V Parizu živeči Belgijski so objavili manifest solidarnosti z zavezniki.

Italija, Sovjetska Rusija in Madžarska. — Agencija Stefani poroča, da je bil razgovor Molotova z madžarskim poslanikom v Moskvi napačno reproduciran.

Rezervarje za nafto in bencin je sklenila zgraditi romunska vlada na različnih krajih države.

Nemški padalci na Nizozemskem. Nemška vojska je spustila nad nizozemskim ozemljem 10.000 padalcev. Od teh so jih Nizozemci postrelili okrog 7000. V Amsterdamu, tako trdi zavezniško poročilo, so bili padalci v uniformi nizozemske policije.

Sovjetski svet je zasedal pod predsedstvom Ždanova. Sprejel je proračun za l. 1940-41 v višini 25 milijard 326 milijonov rubljev. Sklepi so bili soglasni.

Odbor za narodno obrambo v Zedinjenih državah je bil izvoljen dne 28. maja. Na razpolago ima kredit v višini ene milijarde dolarjev.

Po 1000 vojni letal na dan bo po lastni izjavi lahko izdelal Ford v Ameriki v svojih tovarnah, ki jih sedaj preurejajo.

Za 10 odstotkov bodo povišali vse pridobinske davke v Zedinjenih državah. Dohodek se bo porabil za oboroževanje.

Popis zaloga domače volne je odredila vlada. Prizad bo dobil monopol za nakup in prodajo volne.

Izvoz vina in žganja v Sovjetsko Rusijo pripravljajo v Dalmaciji.

Vreme se bo poslabšalo, postalo pa bo topleje.

Delavski pravni svetovalec

Odtegljaji za orožne vaje

Vrhovno sodišče v Ljubljani je te dni na tožbo nekega delavca iz Kranja odločilo, da mora plačati delodajalec delavcu ob orožnih vajah sicer polno mezdo, sme mu pa odtegniti za prehrano dnevno po din 7. Za stanovanje sme odbiti podjetnik delavcu le tedaj, če delavec v tej dobi ne plačuje stanovanja, drugače ničesar. Ako je delavec v enem letu ponovno poklican na orožne vaje, mora po odločbi Vrhovnega sodišča zopet prejeti mezdo, v smislu zakona največ za 4 tedne.

Nujni delež (Zabukovca)

Vprašanje: Leta 1921 nama je s sestro umrla mati. Oče se je vnovič poročil in prepisal svoje posestvo na mačeho. Ponuja mi manjši znesek, ravnatoko tudi sestro, pod pogojem, da se odrečeva pravici na dediščino po njemu. Ali lahko zahtevava s sestro, ako gornja zneska sprejmeva in se dediščini odrečeva, po očetovi smrti iz posestva, katerega je izročil mačehi in ki je vredno din 70.000, še dediščino po očetu?

Odgovor: Ako se dedni pravici s sestro odrečeta, potem ne moreta po očetovi smrti zahtevati nikake dediščine. Najbolje je, da zneska sprejmeta. vendar z dostavkom, da se s tem ne odrečeta pravici na nujni delež. Otroci imajo namreč po zakonu pravico na stariših dedovati. Po očetovi smrti bi vidva lahko zahtevala, da Vama plača mačeha nujni delež iz posestva, katerega ji je Vaš oče izročil. Nujni delež znaša v Vašinem primeru za vsakega 3 šestnajstine posestva, torej 3 šestnajstine od zneska din 70.000. Ako pa bi

se mačeha od Vašega očeta ločila, odnosno razvezala več kakor 2 leti pred očetovo smrtjo, potem bi ne mogla Vidva več zahtevati, da Vama mačeha izplača dediščino po očetu iz posestva. Odrek dediščini je veljaven le, ako se izvrši pred notarjem.

Izvršba v inozemstvu (Gaberje)

Vprašanje: Nek dolžnik, katerega sem že pred sodiščem iztožil, je odšel na delo v Nemčijo. Sedaj sem zvedel za njegov naslov, kakor tudi za firmo, pri kateri dela. Kako lahko sežem na njegove službene prejeme z izvršbo?

Odgovor: Če hočete doseči rubež službenih prejemkov, ki jih Vaš dolžnik prejema v Nemčiji, morate staviti pri sodišču, ki je dolžnika obsodilo, izvršilni predlog, da se dovolji izvršba z rubežem službenih prejemkov, ki jih prejema Vaš dolžnik v Nemčiji. Za območje bivše Avstrije je izvršba možna na podlagi tozadevne pogodbe, ki jo je sklenila naša država z bivšo Avstrijo. V ostalem delu Nemčije pa velja načelo reciprocitete, t. j. vzajemnosti. V izvršilnem predlogu pripomnite, da je bila predmetna tožba dostavljena dolžniku na njegove roke, ker je bil še takrat stalno in redno bivač v Jugoslaviji, nadalje, da je bilo sodišče, ki je izdalo predmetno sodbo, za to pristojno ter da se naj Vaš izvršilni predlog skupno z izvršilnim dovolilom odstopi po predpisani poti. Ki jo določa sodišče samo, okrogzemu sodišču v Nemčiji, ki je v ozirni na bivališče dolžnika pristojno, ter da to odstopi pristojnemu okrajnemu sodišču, da opravi dovoljeno izvršbo.

MALI OGLASI

Nasi čitatelji kupite najcenejšo pri naših inserentih!

Popravlja vseh vrst koles, živalnih strojev kakor emajliranje in ponikanje vseh nadomestnih del za kolesa.

BOGOMIR GRUBER, palača dr. Sedaja, Valvazorjeva ul. 30, smer Frankopanova ulica.

59 62 65 72 78 84 90
Gotove dečve obleke (Dinrd obleke)
Magdalenska oblačilnica
A. Kumperščak, Maribor (Palača dr. Sedaja)
Valvazorjeva — Dvočakova ulica — (smer Frankopanova ul.)
Ženska krila: 49, 59, 72, 85. Ženske bluze: 29, 32, 37, 49, 65.

FRANC REICHER, MARIBOR

Tržaška cesta 18, se priporoča cenj. občinstvu za izdelavo oblek za gospode in dame po najnižjih dnevnik cenah. Hitra izdelava.

Priporoča se
SPECERIJSKA TRGOVINA
Delavski dom I. I. I. I. I.
Maribor, Frankopanova ulica 1.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. Telefon št. 2324